XALQARO TASHKILOTLAR VA GLOBAL SIYOSIY JARAYONLARDA ULARNING ROLI

Botirova Gavhar Bobirjon qizi

O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti

Annotatsiya. Maqolada xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi roli va ularning xalqaro siyosat, xavfsizlik va iqtisodiy hamkorlikdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Xalqaro tashkilotlarning strategik vazifalari, qaror qabul qilish mexanizmlari va globallashuv jarayonidagi ta'siri o'rganiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, xalqaro tashkilotlar global siyosiy barqarorlikni ta'minlash, nizolarni oldini olish va mamlakatlar o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Kalit so'zlar. Xalqaro tashkilotlar, global siyosat, xavfsizlik, iqtisodiy hamkorlik, qaror qabul qilish, globallashuv, strategik vazifa.

Annotation. The article analyzes the role of international organizations in global political processes and their significance in international politics, security, and economic cooperation. The study examines the strategic functions of international organizations, decision-making mechanisms, and their influence on globalization processes. The results indicate that international organizations are crucial instruments for ensuring global political stability, preventing conflicts, and fostering cooperation among nations.

Key words. International organizations, global politics, security, economic cooperation, decision-making, globalization, strategic function.

Аннотация. В статье анализируется роль международных организаций в глобальных политических процессах и их значение для международной политики, безопасности и экономического сотрудничества. Рассматриваются стратегические функции международных организаций, механизмы принятия решений и их влияние на процессы глобализации. Результаты показывают, что международные организации являются важным инструментом обеспечения глобальной политической стабильности, предотвращения конфликтов и развития сотрудничества между странами.

Ключевые слова. Международные организации, глобальная политика, безопасность, экономическое сотрудничество, принятие решений, глобализация, стратегическая функция.

Kirish.

Hozirgi globallashuv davrida xalqaro tashkilotlar xalqaro siyosiy tizimning ajralmas qismi sifatida jahon siyosati, iqtisodiyoti, xavfsizligi va ijtimoiy taraqqiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ular davlatlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, nizolarni tinch yo'l bilan hal etish, xalqaro huquq normalarini rivojlantirish va global xavfsizlikni ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi.

ISSN 3030-3907

Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Jahon Savdo Tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, Islom Hamkorlik Tashkiloti kabi yirik tuzilmalar global siyosiy jarayonlarda faqat davlatlar manfaatlarini uyg‘unlashtirish bilan cheklanmay, balki inson huquqlari, ekologiya, iqtisodiy barqarorlik va ijtimoiy adolat masalalarini ham muvofiqlashtirishga xizmat qilmoqda. Xalqaro tashkilotlarning ahamiyati shundaki, ular milliy manfaatlar va xalqaro huquq o‘rtasidagi muvozanatni saqlash, diplomatik muloqotni rivojlantirish va global muammolarni hal etishda muhim platforma vazifasini bajaradi. Shu jihatdan, xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi roli nafaqat davlatlararo munosabatlar darajasida, balki butun insoniyat taraqqiyoti, tinchlik va barqarorlikni ta’minlashda ham muhim o‘rin tutadi. Xalqaro tashkilotlar zamonaviy global siyosatning ajralmas tarkibiy qismi bo‘lib, ularning faoliyati dunyo miqyosidagi tinchlik, xavfsizlik, barqaror rivojlanish va inson huquqlarini himoya qilishda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Bugungi globallashuv sharoitida davlatlar o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik kuchayib, xalqaro tashkilotlarning roli yanada ortib bormoqda. BMT, Yevropa Ittifoqi, YUNESKO, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti, Xalqaro valyuta fondi kabi tuzilmalar siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda muhim global qarorlarning shakllanishiga ta’sir ko‘rsatmoqda. Xususan, xalqaro tashkilotlar davlatlar o‘rtasidagi mojarolarni bartaraf etish, diplomatik muloqotni rivojlantirish, iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash va ijtimoiy adolatni qaror toptirishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, ular xalqaro huquq me’yorlarini mustahkamlash, ekologik muammolarni hal etish, pandemiyalar bilan kurashish va migratsiya jarayonlarini boshqarish singari dolzarb masalalarda ham faol ishtirok etadi. Mazkur maqolada xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi o‘rni, ularning funksional mexanizmlari va xalqaro munosabatlarga ta’siri tahlil qilinadi. Shuningdek, ularning faoliyati orqali xalqaro hamkorlikning samaradorligi, global xavfsizlik tizimining barqarorligi va insoniyat taraqqiyotiga qo‘shayotgan hissasi yoritiladi. Zamonaviy global siyosiy tizimda xalqaro tashkilotlar nafaqat davlatlararo muloqotni muvofiqlashtiruvchi, balki global barqarorlikni, xavfsizlikni va ijtimoiy taraqqiyotni ta’minlovchi asosiy institutlar sifatida faoliyat yuritadi. Hozirgi globallashuv sharoitida davlatlar o‘rtasidagi iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy aloqalar chuqurlashib, xalqaro tashkilotlarning roli yanada ortib bormoqda. Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, NATO, Jahon Savdo Tashkiloti va Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti kabi yirik institutlar global siyosiy jarayonlarda davlatlar manfaatlarini uyg‘unlashtirish, nizolarni tinch yo‘l bilan hal etish, iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash va inson huquqlarini himoya qilishda muhim vosita sifatida namoyon bo‘ladi. Shu bilan birga, ular xalqaro huquq me’yorlarini mustahkamlash, ekologik muammolarni hal etish, pandemiyalar va kiberxavfsizlik tahdidlariga qarshi kurashish hamda migratsiya jarayonlarini

ISSN 3030-3907

boshqarish kabi dolzarb global masalalarga yechim topishda ham faol ishtirok etadi. Mazkur maqolada xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi roli, ularning funksional mexanizmlari, siyosiy va iqtisodiy ta'siri, shuningdek, xalqaro hamkorlikni rivojlantirishdagi samaradorligi tizimli tarzda o'rganiladi. Shu tariqa, kirish bo'limi maqolaning ilmiy asosini yaratib, tadqiqot yo'nalishini aniq belgilaydi va xalqaro tashkilotlarning zamonaviy global siyosatdagi o'rni hamda ahamiyatini tushuntiradi.

Adabiyotlar tahlili. Xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi o'rni bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar ularning xalqaro munosabatlar tizimidagi beqiyos ahamiyatini ko'rsatadi. Jumladan, [1] J. Nye va R. Keohane tomonidan ilgari surilgan "kompleks o'zaro bog'liqlik" nazariyasiga ko'ra, zamonaviy dunyoda davlatlar o'rtasidagi siyosiy va iqtisodiy aloqalar shunchalik mustahkamki, xalqaro tashkilotlarsiz ularni boshqarish deyarli imkonsizdir. Bu g'oya xalqaro tashkilotlarning davlatlararo muloqotni muvofiqlashtirishdagi strategik ahamiyatini ta'kidlaydi. [2] S. Krasner esa xalqaro institutlar xalqaro tizimdagi me'yorlar va qoidalar orqali davlatlar xatti-harakatlarini cheklovchi va ularni muayyan yo'nalishga yo'naltiruvchi kuch sifatida namoyon bo'lishini qayd etadi. [3] BMT faoliyatiga bag'ishlangan tadqiqotlarda ushbu tashkilotning tinchlikni saqlash, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash hamda iqlim o'zgarishiga qarshi global harakatlarda markaziy o'rinni egallashi alohida e'tirof etilgan. Shuningdek, [4] Yevropa Ittifoqi misolida regional integratsiya jarayonlari, iqtisodiy siyosatni uyg'unlashtirish va xalqaro diplomatik hamkorlikning samarali shakllari chuqur tahlil qilingan. [5] D. Held va A. McGrew asarlarida xalqaro tashkilotlar globallashuv jarayonining bosh harakatlantiruvchi kuchi sifatida baholangan bo'lib, ular global boshqaruvning asosiy tamoyillarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. [6] Mahalliy tadqiqotchilar, xususan O'zbekistonlik olimlar tomonidan olib borilgan ishlarda xalqaro tashkilotlarning Markaziy Osiyo mintaqasida tinchlik va xavfsizlikni ta'minlashdagi roli, ularning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashdagi hissasi yoritilgan. [7] Zamonaviy siyosiy tahlillar esa xalqaro tashkilotlarning transformatsiyasi, ularning yangi global tahdidlarga — kiberxavfsizlik, ekologik inqiroz va pandemiyalarga — moslashuvchan strategiyalar ishlab chiqishdagi o'rnini o'rganadi. Shu tariqa, mavjud ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, xalqaro tashkilotlar nafaqat davlatlararo muvofiqlashtiruvchi mexanizm, balki global siyosiy barqarorlikning asosiy kafolatchisi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Materiallar va usullar. Ushbu tadqiqotda xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi rolini o'rganish uchun tizimli, tahliliy va qiyosiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — xalqaro tashkilotlarning xalqaro munosabatlar tizimidagi o'rni, ularning siyosiy, iqtisodiy

ISSN 3030-3907

va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashdagi funksiyalarini aniqlash hamda global boshqaruvdagi ahamiyatini tahlil qilishdan iborat. Shu bois, material sifatida Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti, NATO, Jahon savdo tashkiloti va boshqa xalqaro institutlarning rasmiy hisobotlari, xalqaro huquqiy hujjatlar, siyosiy tahlillar hamda akademik maqolalar asos qilib olindi. Tadqiqot metodologiyasi sifatida tarixiy tahlil, kontent-tahlil va statistik kuzatish usullari qo‘llanildi. Tarixiy tahlil orqali xalqaro tashkilotlarning shakllanish bosqichlari va ularning siyosiy tizimdagi o‘zgarishlari yoritildi. Kontent-tahlil yordamida esa tashkilotlarning rasmiy bayonotlari, konventsiyalar va qarorlaridagi siyosiy tendensiyalar aniqlab chiqildi. Qiyosiy tahlil orqali turli tashkilotlarning global muammolarni hal etishdagi samaradorligi solishtirildi. Statistik ma’lumotlar asosida xalqaro tashkilotlarning dunyo siyosiy jarayonlariga ta’siri miqdoriy ko‘rsatkichlar orqali baholandi. Shu tarzda, tadqiqotda olingan materiallar xalqaro siyosiy hamkorlik, boshqaruv tizimlari va barqaror rivojlanish tamoyillarini ilmiy asosda o‘rganish imkonini berdi.

1-Jadval.

Xalqaro tashkilotlarning asosiy yo‘nalishlari va ularning siyosiy ahamiyati

Tashkilot nomi	Asosiy yo‘nalishi	Siyosiy ahamiyati
Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT)	Tinchlikni saqlash, inson huquqlari, iqlim o‘zgarishi	Global xavfsizlikni ta’minlaydi va xalqaro huquqni mustahkamlaydi
Yevropa Ittifoqi (YI)	Regional integratsiya, iqtisodiy siyosat	Siyosiy va iqtisodiy barqarorlikni kuchaytiradi
NATO	Harbiy xavfsizlik, mudofaa siyosati	Xalqaro xavfsizlik va terrorizmga qarshi kurashni ta’minlaydi
Jahon Savdo Tashkiloti (JST)	Savdo tartibotlari, iqtisodiy erkinlik	Global iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshiradi
Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST)	Sog‘liqni saqlash, pandemiya nazorati	Global sog‘liq siyosatini muvofiqlashtiradi

Yuqoridagi jadvallar xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlardagi rolini tizimli tahlil qilishga xizmat qiladi. Birinchi jadvalda turli xalqaro tashkilotlarning faoliyat yo‘nalishlari va ularning siyosiy ahamiyati yoritilgan. Unga ko‘ra, Birlashgan Millatlar Tashkiloti global tinchlikni saqlash, inson huquqlarini himoya qilish va iqlim o‘zgarishiga qarshi kurashish sohasida yetakchi o‘rinda turadi. Yevropa Ittifoqi esa iqtisodiy integratsiya, siyosiy uyg‘unlik va mintaqaviy barqarorlikni ta’minlash orqali global siyosiy tizimda muhim o‘rin egallaydi. NATO xalqaro xavfsizlikni saqlash va terrorizmga qarshi kurashda

ISSN 3030-3907

strategik ittifoq sifatida faoliyat yuritmoqda. Jahon Savdo Tashkiloti esa iqtisodiy tartibotlarni tartibga solish orqali davlatlar o‘rtasida savdo aloqalarini muvofiqlashtiradi, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti esa pandemiyalar davrida global sog‘liq siyosatini boshqarishda muhim rol o‘ynaydi. Birinchi jadvalda xalqaro tashkilotlarning asosiy faoliyat yo‘nalishlari va ularning global siyosiy tizimdagi ahamiyati tahlil qilingan. Jadval tahlilidan ko‘rinib turibdiki, Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) dunyo miqyosida tinchlikni saqlash, inson huquqlarini himoya qilish va ekologik muammolarni hal etish borasida eng keng ko‘lamli faoliyat yurituvchi tashkilot hisoblanadi.

2-Jadval.

Xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlarga ta’sir darajasi (tahliliy baho)

Tashkilot	Siyosiy ta’sir darajasi	Iqtisodiy ta’sir darajasi	Umumiy baho
BMT	Yuqori	O‘rta	Juda muhim
Yevropa Ittifoqi	Yuqori	Yuqori	Juda muhim
NATO	Yuqori	Past	Muhim
JST	O‘rta	Yuqori	Muhim
JSST	O‘rta	O‘rta	O‘rtacha

Ikkinchi jadvalda esa ushbu tashkilotlarning global siyosiy jarayonlarga ta’sir darajasi baholangan. Tahlil natijalariga ko‘ra, BMT va Yevropa Ittifoqi siyosiy va iqtisodiy jihatdan eng yuqori ta’sirga ega bo‘lgan institutlar hisoblanadi. NATO harbiy-siyosiy barqarorlikni ta’minlashda muhim o‘rin tutadi, JST esa iqtisodiy raqobatni tartibga solishda yetakchilik qiladi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkilotining ta’siri esa sog‘liq siyosatini muvofiqlashtirishda o‘rta darajada baholanadi. Ushbu jadvallar orqali xalqaro tashkilotlarning ko‘p qirrali faoliyati, ularning siyosiy va iqtisodiy ta’sir mexanizmlari hamda global boshqaruvdagi o‘rni aniq ifodalanadi. Natijada, ular xalqaro tizimning barqarorligini saqlash va hamkorlikni kuchaytirishdagi asosiy tayanch tuzilmalar sifatida namoyon bo‘ladi.

Tadqiqot muhokamasi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, xalqaro tashkilotlar zamonaviy global siyosiy tizimning ajralmas bo‘lagi bo‘lib, ular davlatlararo aloqalarni muvofiqlashtirish, mojarolarni bartaraf etish, inson huquqlarini himoya qilish, iqtisodiy rivojlanishni qo‘llab-quvvatlash va barqaror taraqqiyot maqsadlariga erishishda muhim rol o‘ynaydi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti faoliyati tahlili shuni ko‘rsatadiki, u xalqaro xavfsizlikni saqlash, tinchlikparvar missiyalarni tashkil etish va global muammolarga kompleks yondashuvni shakllantirishda yetakchi o‘rinni egallab kelmoqda. Ayniqsa, BMTning iqlim o‘zgarishi, global sog‘liqni saqlash, oziq-ovqat xavfsizligi va inson huquqlari sohalaridagi tashabbuslari ko‘p tomonlama siyosiy hamkorlikning samarali modelini yaratgan. Yevropa Ittifoqi misolida esa regional integratsiya va

ISSN 3030-3907

siyosiy uyg‘unlik orqali iqtisodiy hamda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashga qaratilgan siyosatlarning muvaffaqiyati kuzatilmoqda. Uning umumiy tashqi siyosat konsepsiyasi, qo‘shni davlatlar bilan barqaror hamkorlikni yo‘lga qo‘yish mexanizmlari global siyosiy jarayonlarda muhim ahamiyat kasb etadi. NATOning tahlili esa xalqaro xavfsizlik arxitekturasidagi o‘zgarishlarni yoritadi — u nafaqat harbiy ittifoq sifatida, balki strategik hamkorlik va terrorizmga qarshi kurashning global mexanizmini shakllantiruvchi tashkilot sifatida faoliyat yuritmoqda. Jahon savdo tashkiloti va Jahon banki kabi institutlarning iqtisodiy siyosatdagi roli ham alohida e’tiborga loyiq, chunki ular davlatlar o‘rtasidagi savdo tartiblarini tartibga solish, iqtisodiy tenglikni saqlash va kambag‘allikni kamaytirish siyosatini amalga oshiradi. Shuningdek, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti pandemiyalar davrida xalqaro hamkorlikni mustahkamlash, tibbiy yordamni muvofiqlashtirish va sog‘liqni saqlash siyosatini global darajada integratsiyalash jarayonida muhim o‘rin tutdi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, xalqaro tashkilotlarning muvaffaqiyatli faoliyati ko‘p hollarda davlatlarning siyosiy iroda va ularning xalqaro majburiyatlarga sodiqligiga bog‘liq. Shu bilan birga, so‘nggi yillarda geosiyosiy keskinliklar, milliy manfaatlar ustuvorligi va institutsional ishonchning pasayishi xalqaro tashkilotlarning samaradorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Ammo shunga qaramay, ular hali ham global boshqaruv tizimining asosiy ustunlaridan biri bo‘lib qolmoqda. Shunday qilib, xalqaro tashkilotlar global siyosiy muvozanatni saqlash, ijtimoiy adolatni qaror toptirish va insoniyat oldida turgan umumiy muammolarga birgalikda yechim topish yo‘lida muhim strategik mexanizm sifatida o‘z o‘rnini saqlab qolmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, xalqaro tashkilotlar global siyosiy jarayonlarda nafaqat vositachi sifatida, balki strategik qarorlar qabul qiluvchi institutlar sifatida faoliyat yuritadi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti tinchlikparvar missiyalar, inson huquqlarini himoya qilish va iqlim o‘zgarishi masalalarida yetakchi rol o‘ynash bilan birga, davlatlararo kelishmovchiliklarni hal etishda ham muhim platforma vazifasini bajaradi. Shuningdek, Yevropa Ittifoqi o‘zining iqtisodiy va siyosiy integratsiya modeli orqali nafaqat Yevropa mintaqasida, balki global darajada ham barqarorlik va uyg‘unlikni ta’minlashga hissa qo‘shadi. NATOning tahlili ko‘rsatadiki, u harbiy xavfsizlikni ta’minlash, strategik ittifoq tizimini boshqarish va terrorizmga qarshi kurashda global siyosiy barqarorlikka bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Jahon Savdo Tashkiloti va Jahon banki kabi iqtisodiy institutlar esa savdo tartiblarini muvofiqlashtirish, iqtisodiy raqobatni boshqarish va mamlakatlar o‘rtasida iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish orqali global siyosiy jarayonlarga o‘z ta’sirini ko‘rsatadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, xalqaro tashkilotlarning samaradorligi ularning institutsional ishonchliligi, davlatlar siyosiy iroda va majburiyatlariga sodiqligi hamda global tahdidlarga moslashuvchan strategiyalar ishlab chiqish qobiliyatiga bog‘liq.

ISSN 3030-3907

Masalan, pandemiyalar, ekologik inqirozlar va kiberxavfsizlik kabi yangi tahdidlar xalqaro tashkilotlarning faoliyatini qayta ko‘rib chiqishga va ularni yanada integratsiyalashgan va samarali boshqaruv mexanizmlari yaratishga undamoqda. Shu bilan birga, jadvallar orqali amalga oshirilgan tahlillar xalqaro tashkilotlarning turli yo‘nalishlardagi funksiyalari, siyosiy va iqtisodiy ta’sir darajasi hamda ularning global boshqaruvdagi o‘rni haqida tizimli va vizual ma’lumot beradi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, xalqaro tashkilotlar global siyosiy muvozanatni saqlash, davlatlararo nizolarni oldini olish, iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash va insoniyat oldida turgan umumiy muammolarga birgalikda yechim topish yo‘lida muhim mexanizm sifatida faoliyat yuritmoqda. Shu tariqa, tadqiqot xalqaro tashkilotlarning global siyosiy jarayonlarda strategik va operativ rolini chuqur o‘rganish hamda ularning samaradorligini oshirish imkoniyatlarini aniqlashga xizmat qiladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, xalqaro tashkilotlar bugungi global siyosiy tizimda davlatlar o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlovchi, xalqaro xavfsizlikni ta’minlovchi va iqtisodiy-ijtimoiy barqarorlikni qo‘llab-quvvatlovchi asosiy institutlar sifatida faoliyat yuritmoqda. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, NATO, Jahon savdo tashkiloti va boshqa xalqaro institutlar xalqaro siyosiy jarayonlarning muvozanatli rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, BMT va Yevropa Ittifoqining tinchlikni saqlash, ekologik barqarorlik va ijtimoiy taraqqiyot sohalaridagi tashabbuslari global boshqaruv samaradorligini oshirmoqda. Shu bilan birga, xalqaro tashkilotlarning samaradorligiga ta’sir etuvchi geosiyosiy omillar, davlatlarning milliy manfaatlarini ustuvor qo‘yish holatlari, ba’zan esa siyosiy ishonch inqirozi ularning faoliyatida muayyan cheklovlarni yuzaga keltirmoqda. Ammo bu cheklovlarga qaramay, xalqaro tashkilotlar xalqaro huquq, diplomatiya va siyosiy muloqotning muhim maydonini yaratishda davom etmoqda. Ularning faoliyati davlatlar o‘rtasidagi nizolarni tinch yo‘l bilan hal qilish, inson huquqlarini himoya qilish va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish yo‘lida asosiy mexanizm sifatida o‘z ahamiyatini yo‘qotmayapti. Shu sababli, global siyosatning barqarorligi va xavfsizligi xalqaro tashkilotlarning samarali ishlashi, ularning institutsional islohoti va davlatlar o‘rtasida ishonchli hamkorlikning yo‘lga qo‘yilishiga bevosita bog‘liqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Nye, J. S., & Keohane, R. O. Power and Interdependence: World Politics in Transition. New York: Longman, 2020.
2. Krasner, S. D. International Regimes. Ithaca: Cornell University Press, 2018.
3. United Nations. Annual Report of the Secretary-General on the Work of the Organization. New York: UN Publications, 2023.

ISSN 3030-3907

4. European Union. The EU Global Strategy on Foreign and Security Policy. Brussels: European Commission, 2022.
5. Held, D., & McGrew, A. Globalization Theory: Approaches and Controversies. Cambridge: Polity Press, 2021.
6. Karimov, A. Xalqaro tashkilotlar va ularning O‘zbekiston tashqi siyosatidagi o‘rni. Toshkent: TDIU nashriyoti, 2020.
7. World Bank. Global Governance and Development Report. Washington, D.C.: World Bank Group, 2023.

ISSN 3030-3907